

Головко М. Й.

аспірант кафедри фінансів та банківської справи,  
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»**ПРОГНОЗУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТІВ  
УКРАЇНИ**

Одним з дієвих шляхів розвитку податкової системи України є застосування методів прогнозування обсягу податкових надходжень. Зауважимо, що прогноз здійснює відчутний вплив на ефективність розвитку та динаміку територіальної та галузевої структури економіки, реформування її податкової політики та сприяння раціональному використанню всіх видів ресурсів.

У процесі досліджень нами було з'ясовано, що обсяг податкових надходжень до всіх видів бюджетів України має тенденцію до зростання [2], однак, на нашу думку, доцільно проаналізувати наявні дані з урахуванням впливу інфляційного чинника (табл. 1).

Кумулятивний коефіцієнт побудовано в цінах 2003 р. Звертаємо увагу, що реальні показники податкових надходжень до всіх видів бюджетів України мають суттєво менший грошовий вираз порівняно з номінальними показниками, так, у 2007 р. реальні показники складають лише 62,0 % від номінальних; у 2010 р. – 41,4 %; у 2014 р. – 31,6 %; у 2016 р. – 19,6 %. Таким чином, за результатами 2016 р. 81,4 % податкових надходжень до Державного бюджету сформовані за рахунок інфляційної складової. Відповідно, до результатів аналізу за період 2004–2016 рр. номінальні показники податкових надходжень до Державного бюджету збільшились у 10,4 рази, тоді як збільшення реальних показників зафіксовано лише на рівні 51,6 %. Аналогічні результати отримано також стосовно темпів зростання податкових надходжень до місцевих бюджетів за період 2004–2016 рр., а саме: у 9,4 рази збільшились номінальні показники та лише на 55,7 % – реальні.

Найкраще значення показника апроксимації і за номінальними, і за реальними даними податкових надходжень до Державного та місцевих бюджетів має поліноміальна лінія тренду 6-го ступеня.

Таблиця 1

**Аналіз реальних показників податкових надходжень до бюджетів України  
за 2010–2016 рр. та їх прогнозування на 2017–2018 рр.\***

Рік	Номінальний показник податкових надходжень до бюджету (–ів) України, млрд грн	Індекс інфляції	Кумулятивний індекс	Реальний показник податкових надходжень до бюджету (–ів) України, млрд грн	Центрові згладжені рівні (ковзна середня)
Державний бюджет України					
2004 р.	48,6	112,3	1,12	43,3	–
2005 р.	80,3	110,3	1,24	64,8	61,1

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6
2006 р.	103,9	111,6	1,38	75,1	70,8
2007 р.	116,7	116,6	1,61	72,4	77,6
2008 р.	167,9	122,3	1,97	85,2	74,9
2009 р.	148,9	112,3	2,21	67,3	73,8
2010 р.	166,9	109,1	2,42	69,1	80,0
2011 р.	261,6	104,6	2,53	103,6	93,9
2012 р.	274,7	99,8	2,52	109,0	105,4
2013 р.	262,8	100,5	2,53	103,7	100,4
2014 р.	280,2	124,9	3,16	88,5	94,2
2015 р.	409,4	143,3	4,54	90,3	92,6
2016 р.	503,9	112,4	5,10	98,8	–
2017 р.(прогноз)	743,1	–	–	242,5	–
2018 р.(прогноз)	1112,0	–	–	551,0	–
Місцеві бюджети України					
2004 р.	15,7	112,3	1,12	14,0	–
2005 р.	20,5	110,3	1,24	16,5	16,7
2006 р.	27,2	111,6	1,38	19,7	21,3
2007 р.	44,6	116,6	1,61	27,7	25,8
2008 р.	59,3	122,3	1,97	30,1	28,2
2009 р.	59,2	112,3	2,21	26,7	28,3
2010 р.	67,6	109,1	2,42	28,0	27,9
2011 р.	73,1	104,6	2,53	28,9	30,3
2012 р.	85,9	99,8	2,52	34,1	33,0
2013 р.	91,2	100,5	2,53	36,0	32,5
2014 р.	87,3	124,9	3,16	27,6	28,4
2015 р.	98,2	143,3	4,54	21,7	26,0
2016 р.	146,9	112,4	5,10	28,8	–
2017 р.(прогноз)	302,0	–	–	88,4	–
2018 р.(прогноз)	683,7	–	–	250,2	–

\*Джерело: розраховано автором на основі [1];

Проведено прогнозування податкових надходжень до Державного та місцевих бюджетів на 2017–2018 рр. з урахуванням інфляційної складової, яке висвітлило, що за результатами 2017 р. до Державного бюджету слід очікувати 743,1 млрд грн, до місцевих бюджетів – 302,0 млрд грн, при цьому звертаємо увагу на те, що реальні дані з урахуванням інфляційної складової (ціни 2003 р.) становитимуть 242,5 млрд грн та 88,4 млрд грн відповідно.

Визначення пріоритетної тенденції визначено за допомогою обраного рівняння тренду (табл. 2).

Таблиця 2

**Показники тенденції податкових надходжень (номінальних та реальних) до Державного та місцевих бюджетів України\***

Номінальний показник податкових надходжень до бюджету (-ів) України, млрд грн		Реальний показник податкових надходжень до бюджету (-ів) України, млрд грн	
Рівняння тренду	R <sup>2</sup>	Рівняння тренду	R <sup>2</sup>
<b>Державний бюджет України</b>			
$y = 32,128x - 64360$	0,8937	$y = 3E-43e^{0,051x}$	0,5976
$y = 64566\ln(x) - 490862$	0,8934	$y = 3,8035x - 7562,6$	0,6005
$y = 5E-143e^{0,1656x}$	0,9420	$y = 7647,3\ln(x) - 58082$	0,6008
$y = -0,0012x^6 + 14,016x^5 - 70553x^4 + 2E+08x^3 - 3E+11x^2 + 2E+14x - 8E+16$	0,9713	$y = 0,0034x^6 - 40,632x^5 + 204087x^4 - 5E+08x^3 + 8E+11x^2 - 7E+14x + 2E+17$	0,8673
<b>Місцеві бюджети України</b>			
$y = 3E-138e^{0,1595x}$	0,8940	$y = 2E-38e^{0,0449x}$	0,3951
$y = 8,9201x - 17862$	0,9193	$y = 0,9979x - 1979,6$	0,3618
$y = 17928\ln(x) - 136295$	0,9192	$y = 2007,4\ln(x) - 15242$	0,3624
$y = 0,0035x^6 - 42,775x^5 + 214912x^4 - 6E+08x^3 + 9E+11x^2 - 7E+14x + 2E+17$	0,9942	$y = 0,0024x^6 - 29,446x^5 + 147955x^4 - 4E+08x^3 + 6E+11x^2 - 5E+14x + 2E+17$	0,9506

\*Джерело: розраховано автором;

Представимо прогнози реальних показників податкових надходжень з найвищими показниками апроксимації з усіх розглянутих на рис. 1–2.

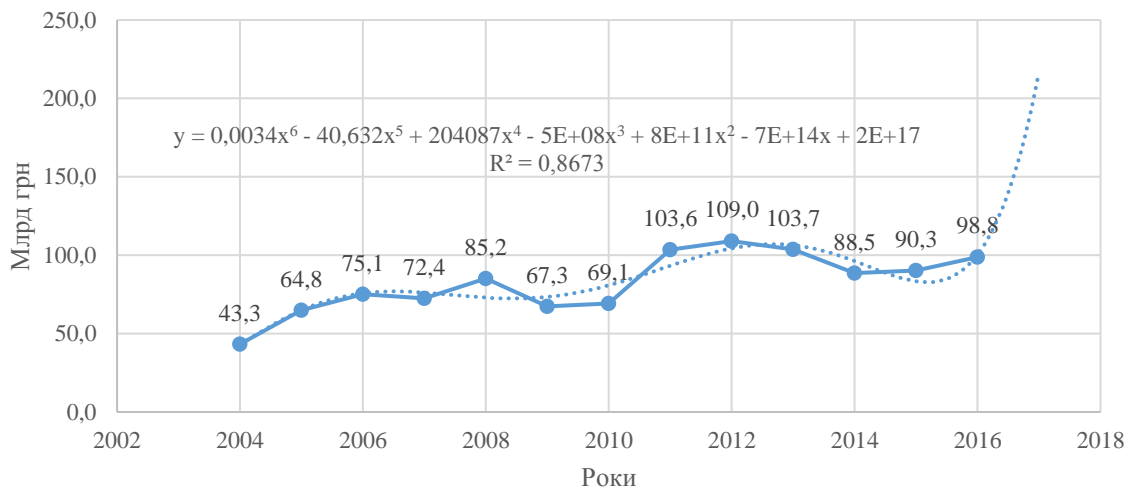


Рисунок 1 – Прогнозування реального показника податкових надходжень до Державного бюджету України, млрд грн

Джерело: розроблено автором;

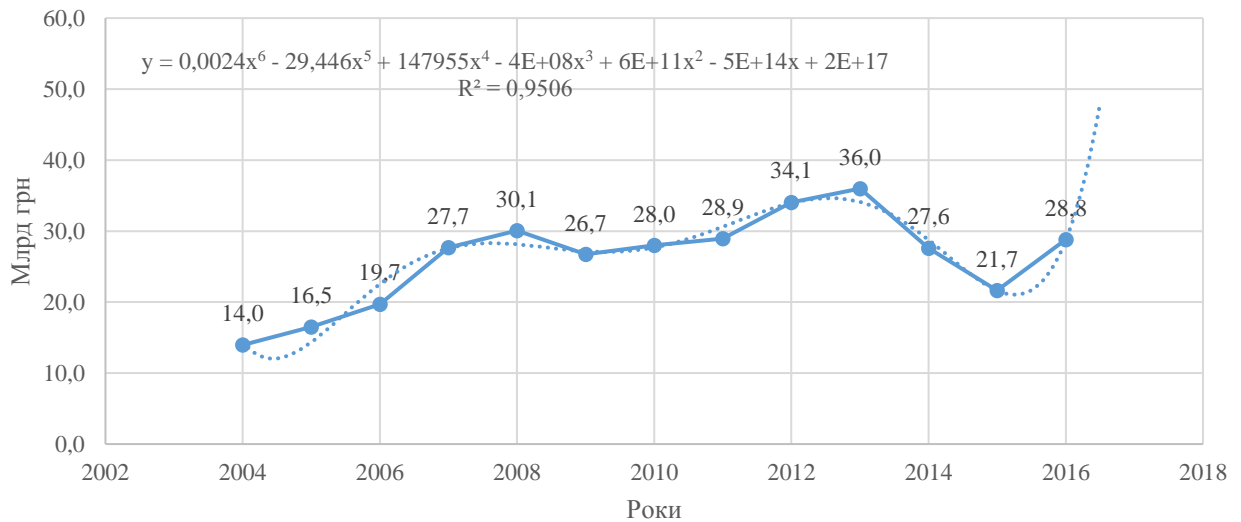


Рисунок 2 – Прогнозування реальних показників податкових надходжень до місцевих бюджетів України, млрд грн

Джерело: розроблено автором

Отже, прогнози і номінальних, і реальних показників податкових надходжень до Державного і місцевого бюджетів (рис.1-2) мають позитивну тенденцію до зростання. Необхідно зауважити, що аналіз динаміки податкових надходжень з урахуванням інфляційної складової висвітлив тенденцію наповнення бюджетів всіх рівнів, що забезпечується переважно за рахунок інфляційної складової.

### Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Міністерство фінансів України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.minfin.gov.ua/>
2. Полторак А. С. Оптимізація податкової політики в умовах фіскальної децентралізації в Україні / А. С. Полторак, О. С. Усенко // Modern Economics. – 2017. – № 2(2017). – С. 50–54.